УДК 378.016:78.07. https://doi.org10.31652/3041-1017-2024(4)-06

УПЛИВ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА

Ірина Сідорова[1], **Ілона Науменко**[1], **Діана Стребкова**[1]

[1] Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Анотація

У статті обґрунтовано спрямування змісту виконавської майстерності концертмейстера на професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва та викладачів мистецьких дисциплін. Розглянуто компоненти виконавської майстерності та професійно важливі виконавські якості концертмейстера під час колективного музикування. Охарактеризовано досягнення унікальності концертмейстера, що проявляються в його можливості акомпанувати виконавцям різних формацій, серед яких вокальні та інструментальні ансамблі (скрипкові, духові), хорові колективи та інші. Особливу увагу акцентовано на діяльності концертмейстера в умовах вищої школи у процесі викладання вокально-хорових дисциплін.

Виявлено, що виконавська майстерність концертмейстера є важливим складником музичної освіти. Зазначено, що вміння концертмейстера акомпанувати на різних музичних інструментах забезпечує його професійну універсальність – такий хист зароджується з імпровізаторських здібностей виконавця. Проаналізовано широкий спектр фахових характеристик концертмейстера: комунікативність, культурний світогляд, психологічна інтуїція, партнерська творчість, взаємодопомога та інші особистісні якості. Зазначено, що виконавська майстерність концертмейстера-піаніста забезпечується професійними якостями, серед яких, музично-теоретична обізнаність, розвиненість педагогічних і музичних здібностей, сформованість умінь та навичок у методичному аспекті, виконавська майстерність відтворення музичного твору, узгодженість виконанням з іншими інструментами та інші.

Висвітлено роль психологічного аспекту професійної діяльності концертмейстера. Зазначено, що психологічна складова має велике значення для успішної діяльності концертмейстера і його співпраці у різних формах взаємодії з іншими виконавцями.

Ключові слова: концертмейстер; виконавська майстерність; професійна підготовка; педагог-музикант; концертмейстерська діяльність.

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC 378.016:78.07. https://doi.org10.31652/3041-1017-2024(4)-06

INFLUENCE OF CONCERTMASTER'S PERFORMANCE SKILLS ON THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHER

Iryna Sidorova, Ilona Naumenko, Diana Strebkova

[1]Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

The article substantiates the focus of the content of the concertmaster's performing skills on the professional training of future music teachers and teachers of art disciplines. The components of performing skill and professionally important performing qualities of a concertmaster in the process of collective music making are considered. The achievements of the concertmaster's uniqueness are characterized, which are manifested in his ability to accompany performers of various formations, including vocal and instrumental ensembles (violin, brass), choral groups and others. Particular attention is focused on the work of a concertmaster in various vocal and choral disciplines in the context of higher pedagogical education.

It was found that the concertmaster's performance skills are an important component of musical education. It is noted that the accompanist's ability to accompany on various musical instruments ensures his professional versatility. Such flair is born from the improvisational abilities of the performer.

The analysis of modern studies of music pedagogy indicates a wide range of professional characteristics of a concertmaster: communicativeness, cultural outlook, psychological intuition, partnership creativity, mutual assistance and other personal qualities. It is noted that the performance skill of a concertmaster-pianist is ensured by professional qualities, including musical and theoretical knowledge, development of pedagogical and musical abilities, the formation of skills and abilities in the methodological aspect, performance skill in reproducing a musical work, consistency of performance with other instruments, and others. The role of the psychological aspect of the concertmaster's professional activity is highlighted. It is noted that the psychological component is of great importance for the successful performance of the concertmaster and his cooperation in various forms of interaction with other performers.

Keywords: concertmaster; performing skills; professional training; music teacher; concertmaster activity.

Постановка наукової проблеми. В освітньому мистецькому середовищі професія концертмейстера займає важливе місце. «Концертмейстерська діяльність – це мистецтво, мистецтво акомпанементу, яке є невід’ємним складником музичного виконавства та, зокрема, музичної освіт» [8, с. 102–106]. На думку Т. Грінченко, ця складова музичного виконавства «вимагає високої музичної майстерності, художньої культури та особливого покликання» [3, с. 266]. Багато дослідників діяльність концертмейстера розглядають як особливий напрям музичної педагогіки [15; 16; 17]. У деяких працях закцентовано увагу на тому, що «ця професія вимагає високого рівня духовної культури в поєднанні з умінням якісно та майстерно виконувати супровід музичного твору» [8, с.102–106].

Важливість виконавської майстерності концертмейстера розкривається через красу мистецтва, здійснюючи культуротворчий уплив на особистість. «Стає очевидним, що проблема культуротворення особистості засобами мистецтва є вельми широкою й актуальною. Її коріння слід шукати в традиціях, у філософії, в творах мистецтва...», зазначає Л. Василевська-Скупа [2, с. 367].

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Професійне виконання музичного твору надихає, емоційно насичує та духовно збагачує, що сприяє розвитку естетичної складової загальної культури слухача. Суттєве значення у формуванні естетичної культури та естетичного світобачення особистості має навчально-виховний процес у закладах вищої освіти. Майбутні вчителі музичного мистецтва та мистецтва «мають глибоко усвідомлювати місце і роль освітніх процесів у розвитку світового духовного простору в його культурно-історичних, національних, суспільних і індивідуальних формах. Вони мають стати посередником між культурою й підростаючим поколінням» [11, с. 61].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку мистецтва акомпанементу та концертмейстерської діяльності розглядали вітчизняні дослідники: К. Виноградова, Г. Горбулич, Е. Економова, М. Живова, М. Карнаухов, М. Крючкова, А. Люблінський, Е. Реброва, Е. Шендерович та інші. Викладачі національних музичних академій України, факультетів мистецтв (Н. Бабинець, Є. Басалаєва, О. Лісова, М. Макара, І. Могилевська, Т. Молчанова, Л. Ніколаєва, Л. Повзун, С. Сиренко та інші) на сучасному етапі викладання реалізують теоретичні та методичні засади концертмейстерства.

Мета статті – висвітлити зміст виконавської майстерності концертмейстера та його вплив на розвиток професійних якостей майбутніх педагогів-музикантів.

Виклад основного матеріалу. Для нашого дослідження важливим є розуміння сутності поняття концертмейстер, яке розкривається через його багатозначність в галузі академічної музики. Аналіз наукових джерел указує на широке використання цього терміну: провідний виконавець ансамблю; музикант, який очолює одну з груп симфонічного або оперного оркестру; піаніст, який співпрацює з індивідуальними або ансамблевими виконавцями в процесі розучування й виконання партій та концертних творів [3; 5;14].

Досліджуючи мистецтво концертмейстера, І. Каленик надає йому статус пріоритетної галузі виконавства та розглядає як цілісний багаторівневий феномен у різноманітті концертно-партнерської, камерно-ансамблево-виконавської, навчально-керівної та педагогічної діяльності [6, с. 124–128]. Т. Молчанова стверджує, що мистецтво концертмейстера «забезпечує його високу ефективність через осягнення історичного процесу еволюції цього фаху, суспільно-значущих художніх цінностей кожної епохи, формування відповідної системи іманентних навичок і знань та їх конструктивного використання, які керуються в процесі самовдосконалення та належного творчого рівня спільного виконання» [7].

Як один з напрямів розгалуженої системи ансамблевої діяльності, мистецтво концертмейстерства вивчає Л. Повзун. Науковець зазначає, що високий рівень виконавської майстерності стає можливим при оволодінні концертмейстером необхідними педагогічними, психологічними, сценічно-виконавськими, ансамблево-узгоджувальним компетентностями [10]. Інші дослідники, вивчаючи зміст понять «акомпаніаторська майстерність», «акомпаніаторське мистецтво», розглядають їх як висохудожні види діяльності [4].

Т. Панасюк зазначає, що «саме завдяки багатофункціональності своєї діяльності, концертмейстер своїм музичним мистецтвом, педагогічній майстерності та тонкій психологічній інтуїції здатний налагодити не лише власні гармонічні взаємини з оточуючими, але і допомогти тим, хто знаходиться поруч і потребує розуміння, спілкування, партнерської творчості» [9, с. 197].

Якщо розглядати діяльність концертмейстера в закладах освіти, то його робота полягає не лише в оволодінні технічними навичками гри, а й базується на музичній педагогіці. «На відміну від акомпаніатора (супровідні дії), концертмейстер повинен уміти використовувати педагогічні функції, допомагати солісту розучувати й освоювати партію, мати змогу пояснити ансамблеві завдання» [1, с. 66].

Сучасний концертмейстер повинен володіти широким спектром фахових характеристик, до яких можна віднести особистісні, виконавські та педагогічні навички. Наявність високих моральних якостей, широкий культурний світогляд, психолого-педагогічна готовність, ґрунтовні музично-теоретичні знання, розвиток педагогічних і музичних здібностей, уміння та навички в методичній і виконавській сферах є запорукою успішної професійної діяльності концертмейстера [1, с. 66-67]. Також, можна виокремити комунікативність, психологічну інтуїцію, партнерську творчість, узаємодопомогу та низку інших особистісних якостей.

Діяльність концертмейстера, на думку вітчизняних педагогів-музикантів, охоплює низку спеціальних навичок у галузі виконавського

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

мистецтва [14; 15; 16; 17]. До них можна віднести володіння знаннями інструментальних, вокальних труднощів, уміння знайти причини виникнення недоліків у виконанні та визначити правильний шлях їх своєчасного подолання [14, с. 60].

Однією з якісних характеристик концертмейстера є вміння спрощувати фактуру музичного твору, при цьому не змінюючи його образний зміст та стильові ознаки. Така необхідність виникає тоді, коли репертуар для вивчення має технічні складнощі і його потрібно вивчити за короткий термін. Це стосується хорових партитур для багатоголосних творів, оркестрових партитур оперних клавірів та іншого репертуару. Така майстерність концертмейстера гри музичного матеріалу іноді дає змогу виконавцям-солістам досягти кращого розуміння музичного тематизму.

Досліджуючи специфіку діяльності концертмейстера, Т. Молчанова, характеризує особливості створення інструментального ансамблю з різними музичними інструментами. Так, наприклад, у роботі зі скрипалем важливо зберегти інтонаційну чистоту. Буває, що учень під час розучування твору втрачає контроль над інтонуванням, тоді піаністу важливо продублювати звуки мелодії. Такий прийом можна використовувати також для подолання ритмічних труднощів. Часткове видозмінення фактури за рахунок скорочення нот під час пауз у партії фортепіано, також може допомогти солісту-скрипалю швидше засвоїти свою партію. На початку розучування твору концертмейстер не обов'язково повинен виконувати весь акомпанемент. Важливо підкреслити основні басові ноти, гармонію [7].

Особливої уваги вимагає робота концертмейстера в ансамблі з солістами-вокалістами, вокальним ансамблем, хоровим колективом. Піаністу потрібно володіти гострим внутрішнім слухом, зокрема, достовірним слуховим уявленням звучання вокальної партитури, мати тісний зв'язок з солістом, окремими групами хору та цілим хоровим колективом, швидко реагувати на певні вказівки керівника-хормейстера, орієнтуватися в партитурі, знати партії всіх голосів.

«Створення виконавської інтерпретації зі солістом вокалістом пов'язане з необхідністю гнучкого проникнення в драматургічні особливості синтезу поетичного та музичного текстів» [14]. Концертмейстеру потрібно навчитися взаємодіяти з виконавцем, спільно працювати в творчій атмосфері для кращого проникнення в художній зміст і реалізації авторського задуму твору.

У спільній роботі концертмейстера й вокаліста потрібно налагодити всі стадії сумісної діяльності. На першій стадії доцільно скласти план можливої виконавської інтерпретації твору, проаналізувати окремі деталі. На другій – попрацювати над технічно важкими епізодами, спробувати різні темпи та відкоригувати їх, попрацювати над агогікою, динамікою в партитурі. Третя стадія – це підготовка до сценічного виступу учасників ансамблю. Тут потрібно попрацювати над виразністю виконання, художнім образом тощо.

«Ситуація концертного виступу потребує від концертмейстера максимум уваги до партнера. Почуття ансамблевої єдності виникає в тому випадку, коли концертмейстер уважно контролює кожен звук, інтонацію соліста, миттєво реагує на будь-які зміни, передбачає особливості виконання» [14].

Щоб досягнути якісного акомпанування з виконавцями різних вокальних і інструментальних форм, концертмейстеру потрібно зосередитися на змісті твору, розуміти художній задум автора, щоб правильно донести музично виразові засоби у своїй грі й досягти єдності в ансамблі.

Важливою фаховою характеристикою концертмейстера є психологічний аспект його діяльності, що суттєво впливає на процес і на кінцевий результат роботи. «Якщо розглядати його роботу на заняттях з вокалу, кульмінаційним моментом довгої та кропіткої роботи тандему студента, викладача і концертмейстера є концертний виступ. ... У такому разі, особливо значима психологічна установка на виступ, яка передбачає прояв особистісних якостей концертмейстера і, водночас, ансамблевої чуйності, психологічну підтримку соліста, партнерство, підкорення авторського задуму сольної партії співака й інструмента» [8, с. 61]. Низка таких позитивних психологічних якостей повинна допомагати під час роботи, у будь-який час «підбадьорити виконавця, зняти зайве напруження безпосередньо на стадії концертного виступу або перед ним [14, с. 61].

На думку Є. Йоркіної, важливою умовою успішного виступу є позитивний енергетичний контакт із публікою. Позитивне реагування слухачів сприяє здійсненню виконавського задуму ансамблістами, надихає соліста та концертмейстера на створення яскравої інтерпретації [5]. Такий контакт допомагає зосередитися, вільно почувати себе на сцені, глибше розкрити художньо-образний

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

зміст музичного матеріалу та продемонструвати якісну культуру виконання.

Однією із важливих навичок концертмейстера є творча продуктивність, що відображається в налаштуванні успішної спільної взаємодії соліста й концертмейстера. Бажано, щоб при роботі використовувалися ті форми діяльності, які мають найбільшу продуктивність, а саме, «у яких засвоєння знань передбачає організацію спільного вирішення творчих завдань. Такі форми діяльності називають «ситуаціями спільної продуктивної дії»» [16, с. 78].

Висновки. Аналіз змісту виконавської майстерності концертмейстера-піаніста вказує, на те, що майстерність виразного виконання твору та його насиченість цінувалася ще здавна музикантами, музикознавцями, педагогами. Розвиток інструментального виконавства сприяв виникненню особливої професії концертмейстера, яка в сучасному освітньому мистецькому середовищі має статус пріоритетної галузі виконавства. Концертмейстерська діяльність поєднує особливі якісні характеристики, серед яких підвищена концентрація, активність слухової уваги, урахування технічних можливостей соліста, адаптація звукових можливостей власного інструменту, розуміння особливостей нотації хорових партитур, нотного запису різноманітних інструментів та інші якості. Вищезазначене формує вміння концертмейстера акомпанувати різним музичним формаціям (солістам-інструменталістам, вокалістам, інструментальним і вокальним ансамблям, хоровим колективам та іншим), що й визначає його виконавську майстерність.

Майбутніх наукових розвідок потребує питання реалізації методичних умінь концертмейстера, які дозволять йому ефективно організовувати освітній процес, проводити заняття, а також адаптувати методики викладання відповідно до потреб педагогів-музикантів. Методичні вміння концертмейстера є важливими не лише для успішного виконання педагогічної діяльності, а й для розвитку професійних якостей майбутніх педагогів-музикантів.

Список використаних джерел

1. Бойко Ірина. Формування концертмейстерських умінь і навичок у здобувачів вищої освіти. International Science Journal of Education & Linguistics. Vol. 1, No. 3, 2022, pp. 64–69.
2. Василевська–Скупа Л. П. Мистецька освіта як фактор розвитку національної культури особистості. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 37, 2021. P. 364–368.
3. Грінченко Т. Д. Теорія і практика формування мистецького досвіду вчителя музики: монографія. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 300 с. ISBN 978-617-7706-94-5
4. Дорош Т. Л. Акомпаніаторське мистецтво в підготовці майбутнього фахівця-музиканта. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті, 1, 2015. 34–37.
5. Йоркіна Є. Б. Специфічні особливості виконання та інтерпретації музичних творів інструменталістами різних типів. Науковий вісник НАМ. Київ, 2010. № С. 107–113.
6. Каленик І. В. Концертмейстерська діяльність – історичний та педагогічний аспекти. Молодь і ринок. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2014. № 3 (110), С. 124–128.
7. Молчанова Т. О. Мистецтво піаніста-концертмейстера у культурно-історичному контексті: історія, теорія, практика: Монографія. Львів: Нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2015. 557 с.
8. Науменко І. В., Стребкова Д. В. Професійна діяльність концертмейстера: історичний аспект. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 97'2024. С. 102–106. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2024.97.22
9. Панасюк Т. Ю. Психологічна компетентність концертмейстера та її роль у підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва до концертних виступів. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Вип. 32 Т.2. С.195-199.
10. Повзун Л. Наукові і художні аспекти мистецької діяльності піаніста-концертмейстера: автореф. ... дис. канд. мистецтвознавства за спец. Київ; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України. 2005. 23 с.

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

11. Сідорова І. Естетична культура – невід'ємний компонент духовного світу особистості. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 14, 2021. P. 61–66. https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/1773
12. Сідорова І. С., Стребкова Д. В., Науменко І. В. Організація творчої взаємодії викладача, концертмейстера і студента у процесі освоєння вокально-хорових дисциплін. Інноваційна педагогіка. Видавничий дім «Гельветика», Одеса. Вип. 57, Т.2. 2023. С. 137–141. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/57/part_2/27.pd
13. Стребкова Д. В., Сідорова І. С., Науменко І. В. Реалізація інноваційних технологій професійної підготовки майбутніх учителів у галузі мистецької освіти. Формування професіоналізму фахівця в мистецькій та технологічній освіті: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». (1), 2021. С. 22–27 http://93.183.203.244:80/xmlui/handle/123456789/10912
14. Черняк Є., Міщенко С. Специфічні особливості прояву виконавської майстерності концертмейстера-піаніста в процесі ансамблевого музикування. Молодь і ринок №3 (189), 2021. С. 59–67.
15. Liudmyla Vasylevska-Skupa, Tetiana Belinska, Kateryna Kushnir, Iryna Sidorova, Lidiia Ostapchuk. Science-Modern Formation of mastery of artistic and pedagogical communication of future teachers of music in the process of vocal and choral activities. Moderní věda. Praha. Česká republika, Nemoros. 2022. № 1. P. 72-82. https://drive.google.com/file/d/17iV0ktkhZ_olMAWgveL_dtpnSqPZGu4Z/view
16. Sidorova Iryna, Smolina Olha, Khomiakova Olha Andriichuk Petro, Romaniuk Lesia. Introduction of the latest teaching practices and development of the educational process in the field of culture and art: the experience of EU countries. Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación • Volumen 16, N° 2. Abril-junio, 2022. P.70–81. https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.4
17. Skoryk , T., Dorohan , I., Demchyk, K., Sidorova , I., & Strebkova, D. (2024). International exchanges and cooperation in art education in Ukraine: challenges and opportunities. Multidisciplinary Reviews, 6, 2023spe001. https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe001

References

1. Boyko Iryna (2022). Formuvannya kontsertmeysters'kykh umin' i navychok u zdobuvachiv vyshchoyi osvity [Formation of accompanist abilities and skills in students of higher education]. International Science Journal of Education & Linguistics. Vol. 1, No. 3, P. 64-69 [in Ukrainian].
2. Vasylevska-Skupa L. P. Mystetska obrazova kak faktor rozvytku natsionalnoi kul'tury osoblytsii [Art education as a factor in the development of national culture of personality]. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 37, 2021. 364-368 [in Ukrainian].
3. Hrinchenko T.D. (2018). Teoriya i praktyka formuvannya mystets'koho dosvidu vchytelya muzyky : monohrafiya [Theory and practice of forming the artistic experience of a music teacher: monograph]. Vinnytsya : TOV «TVORY». 300 p. ISBN 978-617-7706-94-5 [in Ukrainian].
4. Dorosh, T. L. (2015). Akompaniatorske mystetstvo v pidhotovtsi maibutnoho fakhivtsia-muzykanta [Associative art in the preparation of a future specialistmusician]. Traditions and innovations in higher architectural and artistic education, 1, pp. 34-37. [in Ukrainian].
5. Yorkina, Ye. B. (2010). Spetsyfichni osoblyvosti vykonannia ta interpretatsii muzychnykh tvoriv instrumentalistamy riznykh typiv [Specific features of performance and interpretation of musical works by instrumentalists of different types]. Scientific Bulletin of NAM. No. 3. pp. 107-113. [in Ukrainian].
6. Kalenik, I. V. (2014). Kontsertmeisterska diialnist - istorychnyi ta pedahohichnyi aspekty. [Concert activities - historical and pedagogical aspects]. Youth and market. Monthly scientific- pedagogical journal. Drogobych, Vol.3 (110), pp.124-128. [in Ukrainian].
7. Molchanova, T. O. (2015). Mystetstvo pianista-kontsertmeistera u kulturno-istorychnomu konteksti: istoriia, teoriia, praktyka: monohrafiia [The art of pianist-accompanist in the cultural-historical context: history, theory, practice: Monograph]. Lviv, 557 p. [in Ukrainian].

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

8. Naumenko I. V., Strebkova D. V. Profesiina diialnist kontsertmeistera: istorychnyi aspekt. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Vypusk 97'2024. S. 102-106. https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2024.97.22 [in Ukrainian].
9. Panasyuk T.YU. (2020). Psykholohichna kompetentnist' kontsertmeystera ta yiyi rol' u pidhotovtsi maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva do kontsertnykh vystupiv [Psychological competence of the concertmaster and its role in the preparation of the future music teacher for concert performances]. Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk [Current issues of humanitarian sciences]: interuniversity collection of scientific works of young scientists of Ivan Franko State Pedagogical University of Drogobytsk. I. 32, Vol. 2. P.195–199 [in Ukrainian].
10. Povzun, L. Scientific and artistic aspects of the artistic activity of the pianist-accompanist. ... Dis. Cand. Art Criticism for special. 17. 00. 03. - musical art). Kiev; M. T. Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2005. 23 p. [in Ukrainian].
11. Sidorova I. Estetychna kultura – nevid'iemnyi komponent dukhovnoho svitu osobystosti. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 14, 2021. 61-66. https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/1773
12. Sidorova I.S., Strebkova D.V., Naumenko I.V. (2023) Orhanizatsiya tvorchoyi vzayemodiyi vykladacha, kontsertmeystera i studenta u protsesi osvoyennya vokal'no-khorovykh dystsyplin [Organization of creative interaction of the teacher, concertmaster and student in the process of mastering vocal and choral disciplines]. Innovatsiyna pedahohika [Innovative pedagogy]. «Helvetika» publishing house, Odesa. Vol. 57, Volume 2. P. 137-141. Retrieved from: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/57/part_2/27.pd [in Ukrainian].
13. Strebkova D.V., Sidorova I.S., Naumenko I.V. Realizatsiia innovatsiinykh tekhnolohii profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv u haluzi mystetskoi osvity. Formuvannia profesionalizmu fakhivtsia v mystetskii ta tekhnolohichnii osviti: teoriia, dosvid, problemy: zbirnyk naukovykh prats. Vinnytsia: TOV «Merkiuri-Podillia». (1), 2021. S. 22-27 http://93.183.203.244:80/xmlui/handle/123456789/10912 [in Ukrainian].
14. Cherniak Ye., Mishchenko S. Spetsyfichni osoblyvosti proiavu vykonavskoi maisternosti kontsertmeistera-pianista v protsesi ansamblevoho muzykuvannia. Molod i rynok №3 (189), 2021. S.59-67 [in Ukrainian].
15. Liudmyla Vasylevska-Skupa, Tetiana Belinska, Kateryna Kushnir, Iryna Sidorova, Lidiia Ostapchuk. Science-Modern Formation of mastery of artistic and pedagogical communication of future teachers of music in the process of vocal and choral activities. Moderní věda. Praha. Česká republika, Nemoros. 2022. № 1. P. 72-82. https://drive.google.com/file/d/17iV0ktkhZ_olMAWgveL_dtpnSqPZGu4Z/view
16. Sidorova Iryna, Smolina Olha, Khomiakova Olha Andriichuk Petro, Romaniuk Lesia. Introduction of the latest teaching practices and development of the educational process in the field of culture and art: the experience of EU countries. Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación • Volumen 16, N° 2. Abril-junio, 2022. P.70-81. https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.4
17. Skoryk , T., Dorohan , I., Demchyk, K., Sidorova , I., & Strebkova, D. (2024). International exchanges and cooperation in art education in Ukraine: challenges and opportunities. Multidisciplinary Reviews, 6, 2023spe001. https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe001

Про авторів

Ірина Сідорова, кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: sidorovairuna1978@gmail.com

Ілона Науменко, концертмейстер Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, E-mail: ilonarimar2017@gmail.com ;

Діана Стребкова, концертмейстер Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, E-mail: dianastrebkova07@gmail.com .

About the Authors

Iryna Sidorova, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, e-mail: sidorovairuna1978@gmail.com

Ilona Naumenko, Concertmaster, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, E-mail: ilonarimar2017@gmail.com ;

Diana Strebkova, Concertmaster, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, E-mail: dianastrebkova07@gmail.com .

© 2024 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)